

SOMITATE ÎN ȘTIINȚELE AGRICOLE ACADEMICIANUL GHEORGHE CIMPOIEȘ LA 70 DE ANI

Născut la 17 februarie 1950, în satul Meneailovca, regiunea Odessa, Ucraina.

Specialist în agricultură, domeniul de cercetare: pomicultura.

Doctor habilitat în științe agricole (1992), profesor universitar (1994), membru corespondent (2007) și membru titular (2012) al Academiei de Științe a Moldovei.

Științele agrare ca, de altfel, și științele medicale, sunt poate cele mai necesare în viața de zi cu zi a umanității. Promotorii acestora, prin cercetările sale de pionierat, ce implică un efort enorm alimentat de spiritul de sacrificiu, ajung să devină etalon pentru societate. Una dintre personalitățile emblematiche ale științelor agricole, academicianul Gheorghe Cimpoieș, pe bună dreptate face astăzi parte din pleiada mondială a somităților care au adus o contribuție remarcabilă atât la dezvoltarea științei pomicole, cât și a învățământului agronomic superior.

S-a născut la 17 februarie 1950, în satul Meneailovca, regiunea Odessa, într-o familie de oameni gospodari. Mediul rural i-a marcat profund copilăria: școala primară o face în satul natal, iar școala medie – în satul Volontir, raionul Ștefan Vodă.

Viața de la țară, specificul ei, problemele cu care se confruntau agricultorii l-au pus pe gânduri: cine va rezolva problemele satului și agriculturii dacă nu cei care s-au născut acolo? Iată de ce, după absolvirea în anul 1967 a Școlii medii, nu a ezitat să aplice la Institutul Agricol „M. V. Frunze” din Chișinău, Facultatea de Horticultură și Viticultură. În acea perioadă, la facultate activau personalități notorii: membrul corespondent al Academiei Agrare din Rusia A. S. Subotovici, membrii corespondenți ai Academiei de Științe a Moldovei Gr. Ia. Rudi și D. D. Verderevski, grație cărora studentul Gheorghe Cimpoieș s-a îndrăgostit de pomicultură pentru toată viața. Deja în anul 1971 publică prima sa lucrare științifică: *Influența îngrășămintelor minerale și a ambalajului asupra păstrării merelor*.

După absolvirea Institutului Agricol, în 1972, lucrează în calitate de agronom în colhozul din satul Volontirovca, raionul Ștefan Vodă. În același an este

înrolat în armata sovietică. La revenire, în 1973, se angajează în calitate de laborant superior la Catedra de Pomicultură a *Alma Mater*. În perioada 1974–1977 face aspirantura (doctoratul) la aceeași catedră, susținând cu brio teza de doctor în științe agricole, specialitatea Pomicultură, cercetare pentru care i s-a acordat Premiul Komsomolului din Moldova în domeniul științei și tehnicii. În următorii șapte ani activează în calitate de colaborator științific superior. Rezultatele științifice obținute în această perioadă au fost estimate cu Premiul Komsomolului Leninist din URSS în domeniul științei și tehnicii. Din anul 1984, pe parcursul a cinci ani, activează la Catedra de Pomicultură, având grad didactic de docent.

Originalitatea, profunzimea, caracterul inovațional al cercetărilor sale fundamentale și aplicative s-au manifestat plenar în procesul elaborării tezei de doctor habilitat *Sporirea productivității plantațiilor intensive de măr prin amplasarea, formarea și tăierea rațională a pomilor*, susținută în anul 1992, cu un succes excepțional, la Universitatea Agrară de Stat din Kuban (Krasnodar), unde a făcut postdoctorantura. Cercetările sale aveau să deschidă o cale naturală fiziologică nouă și eficientă de sporire a productivității în pomicultură.

De-a lungul anilor, activitatea științifică și didactică a doctorului habilitat, profesorului universitar Gh. Cimpoieș s-a bucurat de o binemerită prețuire în țară și peste hotare: în 1995 i se acordă titlul de Om Emerit; în 1996 este ales academician al Academiei Internaționale de Științe a Școlii Superioare, academician al Academiei Internaționale de Ecologie și Securitate Vitală; în 1997 este onorat cu titlul de academician al Academiei Internaționale de Studii Agricole; în 2000 i se acordă Ordinul „Gloria Muncii”;

în 2004 este distins cu Premiul Național în domeniul Științei și Tehnicii; în 2006 i se conferă titlul de *Doctor Honoris Causa* al Universității de Științe Agronomice și Medicină Veterinară din București; în 2007 este ales membru corespondent al AȘM. În același an i se conferă titlul de *Doctor Honoris Causa* al Universității de Științe Agricole și Medicină Veterinară din Iași, al Universității de Științe Agricole și Medicină Veterinară din Cluj Napoca, al Universității Naționale din Kazahstan, în 2010 – al Universității Agrare de Stat din Armenia, în 2011 – al Academiei Agricole „K. A. Timiriazov” din Rusia, al Academiei de Științe Agricole și Silvicultură din România. În 2012 este ales în calitate de membru titular (academician) al AȘM.

Impresionează noutatea, complexitatea, profunzimea teoretică, solicitarea practică a rezultatelor științifice și eficiența economică a cercetărilor sale. Potrivit conceptului științific bine argumentat și original pe care-l lansează, rolul decisiv în sporirea productivității speciilor pomicele îi joacă structura plantației: aceasta contribuie la utilizarea optimă a factorilor pedoecologici în realizarea potențialului genetic al soiurilor cultivate, îndeosebi, în ce privește interceptia, absorbția și convertirea radiației fotosintetice active (RFA) în fructe.

În baza studiilor ample ale proceselor fiziologice, biochimice, biometrice, agrochimice și economice au fost elaborate bazele agrochimice și tehnologice ale culturii intensive a mărului.

Caracteristic pentru cercetările științifice ale acad. Gh. Cimpoieș, autenticitatea și semnificația acestora este efectuarea experiențelor polifactoriale de lungă durată în plantații pomicele intensive și supraintensive privind evoluția și bilanțul activității fotosintetice, nutriția minerală, regimul de apă, energetic și alți factori ai formării producției vegetale, eficienței economice și energetice. Studiile respective i-au permis să elaboreze un sistem nou al plantațiilor pomicele ce se bazează pe utilizarea asociațiilor soi-portaltui de performanță în funcție de particularitățile biologice ale plantelor, pe optimizarea structurii plantațiilor pomicele în scopul sporirii valorificării spațiului fotosintetic și al celui din sol, pe stabilirea celei mai eficiente forme de coroană a plantelor, pe metode noi de tăiere a pomilor și aplicarea tehnologiilor avansate.

Aria intereselor științifice și practice ale acad. Gh. Cimpoieș cuprinde și elaborarea elementelor de bază ale tehnologiilor de cultivare a coacăzului negru, zmeurului, căpșunilor, cătinii albe etc.

Rezultatele activității sale laborioase sunt publicate în peste 200 de lucrări științifice și metodice, inclusiv trei manuale universitare, șapte monografii și manuale, nouă brevete de invenție în domeniul pomiculturii și învățământului superior. Printre lucrările originale

de mare valoare teoretică și practică se numără: *Pomicultura* (2002, 336 p.), primul manual în problematica respectivă, pentru care a fost distins cu Premiul Național în domeniul Științei și Tehnicii (2004); *Cultura mărului* (2012, 382 p.), *Conducerea și tăierea pomilor* (2000, 270 p.), *Pomicultura specială* (2018, 557 p.), *Cătina albă* (2019, 150 p.), care au devenit cărți de căpătâi pentru specialiști.

Prestigiul profesional și uman de care se bucură de-a lungul vieții academicianul Gh. Cimpoieș, erudiția, capacitatea de a-și asuma decizia, poziția sa socială principială au fost decisive în alegerea lui prin concurs, în anul 1994, în calitate de rector al Universității Agrare de Stat din Moldova, funcție pe care a deținut-o pe parcursul a 23 ani, înscriind o pagină distinctă în istoria învățământului agrar superior. Această perioadă a fost marcată de racordarea pregătirii cadrelor la exigențele procesului Bologna; elaborarea și editarea cu titlu de pionierat a standardelor profesionale, curriculum-urilor disciplinelor; implementarea în premieră a Sistemului European de Credite Transferabile; deschiderea unei facultăți, de centre și laboratoare noi; organizarea pregătirii cadrelor pe 10 specialități noi etc. În funcția de rector, academicianul Gheorghe Cimpoieș a întreprins eforturi consistente în vederea mediatizării rezultatelor științifice și a marilor personalități care au activat în UASM, prin organizarea diferitor forumuri științifice naționale și internaționale.

Școală științifică în pomicultură pe care a creat-o și care a obținut recunoaștere națională și internațională, și-a găsit numeroși adepți și promotori în pleiada de discipoli pe care i-a educat.

A desfășurat o substanțială activitate editorială în calitate de redactor-șef al lucrărilor științifice ale UASM, vol. 3-14, de redactor-șef adjunct al revistei „Știința agricolă”, de membru al Colegiului de redacție al revistei „Research on Crops”, al revistei „Cercetări agronomice în Moldova”, Iași, al revistei „Bulletin of University of Agrarian Sciences and Veterinary Medicine”, Cluj-Napoca etc.

Cu ocazia aniversării, domnule academician Gheorghe Cimpoieș, vă dorim dumneavoastră personal, precum și soției, doamna Varvara, feciorului, doctor habilitat Dragoș, fiicei Liliana, economist de excelență, sănătate – cel mai scump patrimoniu al fiecărui om, care nu se vinde și nu se cumpără, mulți ani sanogeni și noi succese.

Acad. Teodor FURDUI
Acad. Ion TIGHINEANU
Acad. Boris GAINA
Dr. Gheorghe TUDORACHE
Dr. Valentina CIOCHINĂ